

Forfatter: Wessel, Johan Herman

Titel: J.H. Wessels Samlede Digte

Citation: Wessel, Johan Herman: "J.H. Wessels Samlede Digte", i Wessel, Johan Herman: *J.H. Wessels Samlede Digte*, udg. af J. Levin , 1901, s. 196. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-wesselhhl-shoot-idm140161401864496/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: J.H. Wessels Samlede Digte

Side 66, Linie 9—10.

„Kiek Klokke man bekommer
 Vel i mit Fødeland.“

den tapre Klokke paa Id. Ole Svendsen Bekke, der admærkede sig ved Frederikshales Besættelse 1716 og faldt i Færingdaen. Claus Frimann har besunget ham i et vakkert Digt, der har hans Navn til Overtitel.

Side 66, Linie 23—24.

„I mig for ringe tage,
 Men jeg kan ikke gaae.“

I mig for en ubetydelig Person, der Eke behøver at høre, men jeg er ikke i Stand til at gaae (Tanken gjentages i det følgende Vers).

Den Drukneede.

Side 69.

Det vigtigste ved nærværende Fortælling, hvortil Digteren maaskee har taget Stoffet af Vademecum 1787, Side 37, er Indklædningen, hvori Digteren rullerer med et Udtryk i Ewalds bekjendte Sømandsviser i Fiskerne:

„Naar Søen plyndrer fra sin Ven,
 Og sætter ham paa Prove,
 Da leer han kun, og tvinger den
 At helge tilfald det igien.
 Som den har frødet røde.
 Han sædler dristig Havet op,
 Saa snart hans Hjerte lysør;
 Og rider høit paa Belgens Top,
 I Trav og susende Galop,
 Til guldbestruede Kyster.“

Man forstaaer ikke, hvorledes dette sunkede, regte digteriske Billede kunde give en Wessel Anledning til Rulleri. Men Fiskerne udkom i Sommeren 1779 (Bogsøg i de skønne og nyttige Videnskaber, trettonde Stykke), og man har endt ved at troe, at Wessel fulde fem Aar derefter skulde have angrebet sin afklode store Medbrøders Munde i en saa hensynløs Form for et enkelt Udtryks Skyld i hans skønneste Værk, hvis Konstuaerd Wessel ikke kan have været blind for. Den rimeligste Forklaring, man her kan gjette paa, er vel denne: at Fortællingen er hieven til i Aaret 1779 (og altsaa Stoffet hævtes fra en anden Kilde end den ovenfor nævnte) ved en bestemt Anledning, der har motivet Angrebet paa Ewald, og at Wessel i sin Fortøgenhed for at faae Manuskript til Nr. 12 af sit Hjelbslad, har gaaet til at indføre Fortællingen, der netop leverer Text til et Nummer.

Toujours Perdrix.

Side 72, Linie 21—22.

„En Walstrøm Jægermester
 Et stærkt Bevís os gier derpaa.“

Om Walstrøm Jægermester har Udgiveren, trods megen Sagen og Forespørgsel, ikke kunnet Evindbringe mindste Oplysning. Af Wessels Ord maa man formode, at paa hans Tid en svensk Røver under det antagne Navn Jægermester Walstrøm har skrevet slibrige Vers som „Manuskript for Venner“, der have passeret Sundet, deriblandt en Historie om en Baron og hans Tjenestepige, maaskee under Titelen *Toujours Perdrix*, som Wessel har lagt til Grund for sin Fortælling.

Side 75, Linie 26—27.

»De leve sødt i fire Aar,
Stor Lykke nydt, og større spaaer.«

Digteren, der skrev sit Ugeblad med synlig Ulyst, og sjelden brugte Fien, mener paa dette Sted end ikke til at faae skrubbøvlet sin Stil. — Udgaver af 1787 omgjar de to Linier til:

»De leve sødt i fire Aar,
Stor Lykke nydt, dem større spaaer.«

hvilket rigsnok er en Forbedning, men — en aldeles vilkaarlig: Fellen ligger nemlig i Præsens spaaer, som Digteren af Magelighed hensatte for at faae Rim.

Stella.

Side 76.

Denne lange Fortælling er, som Digteren flere Steder (n.f. Side 86) selv udtrykkelig angiver, fremkaldt ved Goethes Drama, »Stella, ein Schauspiel für Liebende«, der udkom 1776, ligesom ogsaa Udgaven af 1787 overskriver Fortællingen med Navnet Stella, hvilket ingen af dens Personer bærer. Dette Drama, som Goethe siden omgjorde til en Tragedie, tilhører den store Digters første Periode, den sentimentale Kraftperiode, men er et af hans svagere Arbejder. Det er grundet paa Sagnet om Grev Gleichen, og Helten forlader først sin Kone, der har skjenket ham en Datter, siden en Elskerinde, med hvem han har levet i nogen Tid, og deltager i den corsicanske Frihedskrig. Da han vender tilbage Ærtra, træffer han begge Qvinderne, der paa hans første Kones ædelmodige Forslag enes om at leve med ham i et dobbelt Ægteskab. Dramaet udmærker sig ved høj Lidenskab og en mesterlig Diction, men lider af overspendt Sentimentalitet (»Stella kam nur der Einphadsamkeit verwöhnter Herzen schmeicheln«, A. W. Schlegel), og driver Naturlighedsprincippet ud over Grænserne. I sin Nyhed gjorde Stykket stor Lykke, og har vist ikke heller savnet Tilbedere her, hvad der naturlig maatte forarge en Gemus som Wessel, og henrev ham til en hensynløs Persiflage over den store Digter, der dengang da havde udgivet Götz v. Berlichingen og andre udødelige Digtninge, og til en Plashed i Fremstillingen (Side 76—77), der er aldeles usædvanlig hos vor Digter.

Side 80, Linie 25—26.

»Han kunde skudt sig selv ihjel,
Men han var Kristen Mand. Forstaaer du vel?«

Dette Sted er et af de flere, hvor Digteren i en simpel, men energisk Form udtaler sin dybe religiøse Følelse. — Det er forøvrigt noksom bekjendt, hvilket Selvmords-Raseri der greb den tyske Ungdom, efter at Goethe havde udgivet sin Werthers Leiden (første Udgave 1770, udgivet paany 1775, 1777, 1779), og at en dansk Oversættelse af Skriftet ved P. N. Nyegaard, som Boghandler Prof. vilde udgive, i Septbr. 1775 blev confiskeret, da det fjerde Ark var trykt, ifølge Cabinetsordre, uottet paa en Betænkning af det theologiske Facultet (Peder Holm, N. E. Balle, H. F. Janson, C. F. Horneman), der »ansæer bemeldte Bog som et Skrift, der bespøtter Religionen, besmykker Lasterne, og kan forødsætte gode Sædere«. (Lixdorphiana Side 258 Hgg.).

Side 86, Linie 5—6.

»Og i det samme
Indtræder han.«